

2022

Świadczenia emerytalne dla nauczycieli

Grażyna Mleko

Świadczenia emerytalne dla nauczycieli

Emerytura bez względu na wiek

art.88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karty Nauczyciela
Dz.U. 2021 poz. 1762 ze zm .

Emerytura bez względu na wiek

Podstawa prawna :

- **ustawa z dnia 26 stycznia 1982r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2021r., poz. 1762 ze zm.)**
- **ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2022r., poz. 504 ze zm.)**

Emerytura bez względu na wiek

Art. 88. 1. Karty Nauczyciela :

Nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia (składkowy i nieskładkowy), w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich – dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia (składkowy i nieskładkowy), w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, **mogą – po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy – przejść na emeryturę.**

2a. Nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli:

- 1) spełnili warunki do uzyskania emerytury do 31 grudnia 2008 roku ,
z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, oraz**
- 2) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.**
- 3)wniosek o emeryturę nauczycielską i rozwiązanie stosunku musi nastąpić przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego**

Nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1968r.

nie nabędą prawa do emerytury nauczycielskiej w myśl art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela.

Nauczyciel(mężczyzna) ur.15.12.1957r. – do 31 grudnia 2008roku spełnił wszystkie warunki przewidziane w art.88 Karty Nauczyciela, wiek emerytalny 65 lat osiągnie 15 grudnia 2022r.- aby uzyskać prawo do emerytury bez względu na wiek musi rozwiązać stosunek pracy i złożyć wniosek o emeryturę najpóźniej przed dniem 15 grudnia 2022 r. i będzie miał ustaloną emeryturę w myśl „ starych zasad ”

Nauczycielka ur.16.12.1964r. pracująca w szkolnictwie specjalnym – do 31 grudnia 2008 roku spełniła wszystkie warunki przewidziane w art.88 Karty Nauczyciela (25 lat okresów składkowych i nieskładkowych w tym 20 lat pracy w szkolnictwie specjalnym), wiek emerytalny 60 lat osiągnie 16 grudnia 2024r.- aby uzyskać prawo do emerytury bez względu na wiek musi rozwiązać stosunek pracy i złożyć wniosek o emeryturę najpóźniej przed dniem 16 grudnia 2024 r. i będzie miała ustaloną emeryturę w myśl „ starych zasad ” .

Nauczyciel (mężczyzna)ur.25.09.1960r. pracujący w szkolnictwie specjalnym – do 31 grudnia 2008roku spełnił wszystkie warunki przewidziane w art.88 Karty Nauczyciela, wiek emerytalny 65 lat osiągnie 25 września 2025r.- aby uzyskać prawo do emerytury bez względu na wiek musi rozwiązać stosunek pracy i złożyć wniosek o emeryturę najpóźniej przed dniem 25 września 2025 r. i będzie miał ustaloną emeryturę w myśl „ starych zasad ”

Emerytura bez względu na wiek

Krąg osób uprawnionych do emerytury nauczycielskiej.

O przyznanie emerytury na warunkach określonych w przepisie art. 88 Karty Nauczyciela może ubiegać się nie tylko nauczyciel zatrudniony w pełnym wymiarze czasu zajęć, ale również nauczyciel zatrudniony w wymiarze co najmniej połowy obowiązującego wymiaru czasu zajęć.

Okresy ubezpieczeniowe przyjmowane do ustalenia prawa do świadczenia.

Przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględnia się :

- **okresy składkowe** wymienione w art.6 ustawy emerytalnej
  - **okresy nieskładkowe** wymienione w art.7 ustawy emerytalnej
- uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym 1/3 udowodnionych okresów składkowych.
- **okresy pracy w gospodarstwie rolnym** wymienione w art. 10 ust. 1 ustawy emerytalnej – okres uzupełniający – w zakresie niezbędnym do nabycia uprawnień,
  - stosuje się zasadę wynikająca z art. 11 ustawy emerytalnej- jeżeli okresy, o których mowa w art. 6, 7 i 10, zbiegają się w czasie, przy ustalaniu prawa do świadczeń określonych w ustawie uwzględnia się okres korzystniejszy.

Okresy ubezpieczeniowe przyjmowane do ustalenia prawa do świadczenia.

Okresy składkowe to okresy w których podlegaliśmy ubezpieczeniu społecznemu ,
okresy nieskładkowe to okresy braku aktywności zawodowej np:

okresy studiów wyższych jak również przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz **okresy niewykonywania pracy – z powodu opieki nad dzieckiem:**

w wieku do lat 4 – w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie – bez względu na liczbę dzieci – do 6 lat,

na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje zasiłek pielęgnacyjny –

dodatkowo w granicach do 3 lat na każde dziecko;

Okresy ubezpieczeniowe przyjmowane do ustalenia prawa do świadczenia.

Okres nauki w studium nauczycielskim

Okresem nieskładkowym w rozumieniu ustawy emerytalnej jest nauka w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów.

W świetle art. 7 ust. 9 ustawy emerytalnej nauka w Studium Nauczycielskim nie jest okresem nieskładkowym.

Okresy ubezpieczeniowe przyjmowane do ustalenia prawa do świadczenia.

Okres nauki w studium nauczycielskim można traktować jako okres nauki w szkole wyższej, jeżeli został zaliczony przez szkołę wyższą na poczet wyższych studiów zawodowych I stopnia lub studiów wyższych uzupełniających.

Warunkiem uwzględnienia takiej nauki jest przedłożenie przez osobę zainteresowaną zaświadczenia szkoły wyższej, potwierdzającego fakt ukończenia studium nauczycielskiego, programowy tok tych studiów oraz fakt zaliczenia nauki w studium nauczycielskim na poczet studiów wyższych

Okresy ubezpieczeniowe przyjmowane do ustalenia prawa do świadczenia.

Okres pracy w gospodarstwie rolnym – jako okres uzupełniający.

Okresy pracy w gospodarstwie rolnym uwzględnia się, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7 ustawy emerytalnej, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, **w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.**

Okresy ubezpieczeniowe przyjmowane do ustalenia prawa do świadczenia.

Przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, jak okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,**
- 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia**
- 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,**

Okresy ubezpieczeniowe przyjmowane do ustalenia prawa do świadczenia.

Okres pracy w gospodarstwie rolnym – jako okres uzupełniający.

Okresów, tych , nie uwzględnia się, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty, na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Uwzględnienie okresu pracy w gospodarstwie rolnym od 16 roku życia , pozwala znacznie wcześniej skorzystać z uprawnień emerytalnych

Okresy ubezpieczeniowe przyjmowane do ustalenia prawa do świadczenia.

Okres pracy w gospodarstwie rolnym – jako okres uzupełniający.

Na 31 grudnia 2008 roku należy udowodnić 30 letni okres zatrudnienia (składkowy, nieskładkowy), a nauczyciele szkolnictwa specjalnego 25 letni okres zatrudnienia(składkowy, nieskładkowy) czyli :

2008 – 30 = 1978 -19=1959

2008-25=1983-19=1964

Generalnie nauczyciel urodzony w 1959 roku mając 19 lat kończy liceum i od tego czasu albo rozpoczyna studia , albo pracę, co pozwala mu do 31.12.2008 roku osiągnąć wymagany 30 letni okres zatrudnienia, ale jeśli pracował w gospodarstwie rolnym rodziców – to pracę możemy uwzględnić od 16 roku życia – tak więc nauczyciel urodzony w 1962 roku może ubiegać się o przyznanie emerytury : **2008-30=1978-16= 1962, a w przypadku szkolnictwa specjalnego nauczyciel urodzony w 1967 roku : **2008-25=1983-16=1967****

Okresy ubezpieczeniowe przyjmowane do ustalenia prawa do świadczenia.

Okres pracy w gospodarstwie rolnym – jako okres uzupełniający.

Środki dowodowe w celu udokumentowania pracy w gospodarstwie rolnym :

- **zaświadczenie z KRUS potwierdzające okresy ubezpieczenia społecznego rolników od 01.07.1977r. tj. od wejścia w życie obowiązkowego ubezpieczenia społecznego rolników z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego,**
- **zaświadczenie z KRUS potwierdzające okresy pracy w gospodarstwie rolnym od 01.01.1983r. tj. od wejścia w życie obowiązkowego ubezpieczenia społecznego „domownika”.**

Okresy ubezpieczeniowe przyjmowane do ustalenia prawa do świadczenia.

Okres pracy w gospodarstwie rolnym – jako okres uzupełniający.

Środkiem dowodowym w celu udokumentowania pracy w gospodarstwie rolnym lub prowadzenia gospodarstwa rolnego przed wejściem w życie obowiązkowego ubezpieczenia społecznego rolników, mogą być zeznania świadków .

Do zeznań świadków powinny dołączone dokumenty potwierdzające :

fakt zameldowania

fakt istnienia gospodarstwa rolnego , kto był właścicielem gospodarstwa rolnego (zaświadczenia z Urzędu Gminy, akty własności, protokoły uwłaszczeniowe)

§ 24 i § 25 rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe.

Okresy pracy nauczycielskiej

Za pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze uważa się: nauczycieli, wychowawców lub innych pracowników pedagogicznych wykonujących pracę nauczycielską wymienioną w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela;

Do wymaganego 20 letniego okresu pracy nauczycielskiej zalicza się okresy pracy **w wymiarze co najmniej połowy obowiązkowego wymiaru zajęć.**

Okresy pracy nauczycielskiej

Przy ustaleniu 20 letniego okresu pracy nauczycielskiej niezbędnego do przyznania emerytury bez względu na wiek, wykonywanej w połowie obowiązującego wymiaru zajęć ,

nie uwzględnia

się przypadających na przestrzeni całego okresu ubezpieczenia :

- urlopów bezpłatnych
- urlopów wychowawczych
- okresów służby wojskowej

Do okresów pracy nauczycielskiej

nie uwzględnia się przypadających po 14 listopada 1991r. :

- okresów , za które pracownik otrzymał po dniu 14.11.1991r. zasiłki: chorobowy, macierzyński, opiekuńczy bądź świadczenie rehabilitacyjne.
- okresów usprawiedliwionej nieobecności w pracy, za które w okresie od 15.11.1991r. do 24.07.1992r. wypłacono nauczycielowi wynagrodzenie za czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy (z powodu choroby), a w odniesieniu do wynagrodzenia wypłaconego nauczycielowi w czasie urlopu macierzyńskiego – za okres od 15.11.1991r. do 31.07.1992r.,
- okresów urlopu dla poratowania zdrowia,
- okresów urlopu szkoleniowego,
- okresów przebywania nauczycieli na urlopie na dalsze kształcenie się,
- okresów pozostawiania nauczyciela w stanie nieczynnym,

**Zasady rozwiązywania stosunku pracy z nauczycielami określają odpowiednio przepisy art. 20 , 23, i 27 Karty Nauczyciela .
W świetle powołanych przepisów za rozwiązanie stosunku pracy na wniosek nauczyciela należy uznać rozwiązanie stosunku pracy w trybie określonym w art. 23 ust. 1 pkt 1 i art. 27 ust.1 (za trzymiesięcznym wypowiedzeniem)**

Art.88 ust 1a. Karty Nauczyciela mówi : Nauczyciele spełniający warunki określone w ust. 1 mogą przejść na emeryturę również w wypadku rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7.

oraz

w art. 225 ust. 1, 6, 7 i 10 oraz art. 226 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe

Emerytura bez względu na wiek – sposób rozwiązywania stosunku pracy

Za rozwiązanie stosunku pracy na wniosek nauczyciela można uznać również rozwiązanie stosunku pracy na podstawie porozumienia stron w trybie **art.23 ust. 4 pkt 1 Karty Nauczyciela**, pod warunkiem jednak, że wniosek o rozwiązanie stosunku pracy złoży sam nauczyciel. **Okoliczność ta powinna być wykazana w świadectwie pracy.**

Warunek rozwiązania stosunku pracy dotyczy każdej umowy o pracę w charakterze nauczyciela, bez względu na wymiar czasu pracy. Stąd nauczyciel zatrudniony równocześnie w kilku szkołach lub placówkach, w celu nabycia prawa do emerytury bez względu na wiek, powinien rozwiązać wniosek stosunek pracy we wszystkich szkołach, placówkach .

Emerytura bez względu na wiek – sposób rozwiązywania stosunku pracy

Prawo do emerytury nabywa również nauczyciel zatrudniony na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony, jeżeli złoży wniosek o rozwiązanie tej umowy przed upływem okresu, na jaki umowa została zawarta. **Jeśli umowa o pracę zawarta na czas określony wygaśnie w związku z upływem okresu , na jaki została zawarta, brak jest podstaw do przyznania emerytury na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela.**

Aby nabyć prawo do emerytury bez względu na wiek musi nastąpić rozwiązanie stosunku pracy przez nauczyciela i zgłoszenie wniosku o emeryturę, nie później niż przed ukończeniem powszechnie obowiązującego wieku emerytalnego.

Emerytura dla nauczycieli, którzy spełnią powyższe warunki, będzie obliczona na podstawie art. 53 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – czyli na tzw. „starych zasadach”.

Zgłoszenie wniosku o emeryturę po ukończeniu powszechnie obowiązującego wieku emerytalnego - nawet jeżeli osoba ubezpieczona spełniła warunki do wcześniejszej emerytury do końca 2008 r. – spowoduje konieczność obliczenia emerytury w myśl „nowych zasad”.

Ustalenie wysokości emerytury .

Emerytura nauczycielska obliczana jest na dotychczasowych zasadach – zgodnie z art.53 ustawy emerytalnej .

Wysokość emerytury ustalanej według dotychczasowych zasad uzależniona jest od następujących składników:

- 1. wysokości podstawy wymiaru,**
- 2. uwzględnionego okresu składkowego i nieskładkowego,**
- 3. kwoty bazowej, obowiązującej w dacie powstania prawa do świadczenia.**

Ustalenie wysokości emerytury .

Emerytura wynosi:

- 24% kwoty bazowej,
- po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,
- po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych

Przy obliczaniu emerytury okresy składkowe i nieskładkowe ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy.

Ustalenie wysokości emerytury .

Podstawę wymiaru emerytury stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne lub na ubezpieczenie emerytalne, według przepisów prawa polskiego, z okresu **kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie .**

Np. składając wniosek o emeryturę w 2022 roku możemy ustalić podstawę wymiaru emerytury z okresu 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z okresu 2002- 2021

Ustalenie wysokości emerytury .

Ubezpieczony może również wskazać do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne **z okresu 20 dowolnie wybranych lat kalendarzowych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu .**

Ustalenie wysokości emerytury .

Kwota bazowa jest ustalana corocznie i obowiązuje od 1 marca każdego roku kalendarzowego do końca lutego następnego roku kalendarzowego

Kwota bazowa obowiązująca od 1 marca 2022 roku wynosi 4944,79 zł

Przykładowe wyliczenie wysokości emerytury .

Nauczycielka ur. 30.11.1962r. udowodniła 36 lat okresów składkowych (432 miesiące) i 4 lata okresów nieskładkowych (48 miesięcy).

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury z 10 kolejnych lat kalendarzowych wynosi 138.86% (stosunek zarobków do średniej krajowej)

Emerytura nauczycielska w myśl „ starych zasad ”

Podstawa wymiaru emerytury wynosi :

$$4944,79 \times 138.86 \% = 6866,34$$

$$24\% \times 4944,79 = 1186,75$$

$$432 \times 1.3 : 12 = 46,80\% \times 6866,34 = 3213,45$$

$$48 \times 0,7 : 12 = 2,80\% \times 6866,34 = 192,26$$

Emerytura wynosi brutto 4592,46 zł

Przykładowe wyliczenie wysokości emerytury .

Nauczycielka ur. 14.12.1962r. udowodniła 36 lat okresów składkowych (432miesiące) i 4 lata okresów nieskładkowych (48 miesięcy).

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury z 10 kolejnych lat kalendarzowych wynosi 120.00% (stosunek zarobków do średniej krajowej)

Emerytura według „ starych zasad ”

Podstawa wymiaru emerytury wynosi :

$$4944,79 \times 120.00 \% = 5933,75$$

$$24\% \times 4944,79 = 1186,75$$

$$432 \times 1.3 : 12 = 46,80\% \times 5933,75 = 2777,00$$

$$48 \times 0,7 : 12 = 2,80\% \times 5933,75 = 166,15$$

Emerytura wynosi brutto 4129,9 zł

Postępowanie o przyznanie emerytury.

Ustalenie prawa do emerytury następuje na podstawie wniosku osoby zainteresowanej lub jej pełnomocnika .

Do wniosku o przyznanie emerytury (druk EMP) należy dołączyć :

- kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych (druk ERP-6)**
- dokumenty na potwierdzenie przebytych okresów składkowych i nieskładkowych**
- Zaświadczenie pracodawcy o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (druk ZUS ERP-7) bądź legitymację ubezpieczeniową zawierającą odpowiednie wpisy albo inne dowody potwierdzające wysokość dochodu**

Postępowanie o przyznanie emerytury.

Jeżeli dokumenty potwierdzające okresy składkowe i nieskładkowe przebyte do 31 grudnia 1998 r. oraz potwierdzające wysokość osiąganego wynagrodzenia zostały złożone przy wniosku o kapitał początkowy, nie dołącza się ich do wniosku o emeryturę, nawet gdy ich oryginały zostały zwrócone wnioskodawcy.

We wniosku o emeryturę należy poinformować, że dokumenty te zostały przedłożone przy wniosku o kapitał początkowy.

W takim przypadku dołączamy tylko dokumenty począwszy od 1 stycznia 1999r.

Postępowanie o przyznanie emerytury.

Do ustalenia emerytury nauczycielskiej niezbędne jest przedstawienie zaświadczenia potwierdzającego okresy pracy nauczycielskiej z wyszczególnieniem między innymi okresów urlopów dla poratowania zdrowia , urlopów szkoleniowych , przebywania w stanie nieczynnym dokumenty takie nie były potrzebne przy ustalaniu kapitału początkowego.

WNIOSEK O EMERYTURĘ

Naruszycielska

Data sporządzenia wniosku
przez płatnika składek

--	--	--	--	--	--	--	--

dd / mm / rrrr

Pieczęć i podpis osoby upoważnionej przez płatnika składek

Instrukcja wypełniania

Wypełnij ten wniosek, jeżeli starasz się o emeryturę z ZUS.

Ustalimy Twoje prawo do emerytury z ZUS i obliczymy jej wysokość. Ustalimy również kapitał początkowy, jeśli nie złożyłeś wniosku w tej sprawie, a kapitał ma wpływ na wysokość Twojej emerytury.

Jeżeli starasz się wyłącznie o emeryturę zagraniczną z państwa, z którym Polska zawarła umowę dwustronną o zabezpieczeniu społecznym – wypełnij tylko formularz wniosku odpowiedni dla państwa, w którym byłeś ubezpieczony (np. WZO-PL-1 dla USA, AU-PL 3 dla Australii, PL-CAN 1 dla Kanady).

Twój wniosek prześlemy do zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej, która ustali Twoje prawo do emerytury.

Zanim wypełnisz formularz, zapoznaj się z dołączoną do niego Informacją.

1. Wypełnij WIELKIMI LITERAMI
2. Pola wyboru zaznacz znakiem **X**
3. Wypełnij kolorem czarnym lub niebieskim (nie ołówkiem)

Postępowanie o przyznanie emerytury.

BARDZO WAŻNE

Każda osoba może wystąpić z wnioskiem do ZUS o emeryturę na podstawie art.88 Karty Nauczyciela **-bez rozwiązywania stosunku pracy** przedkładając wszystkie niezbędne dokumenty, pozwalające na ustalenie 30 -letniego (25 letniego) okresu zatrudnienia oraz 20 letniego okresu pracy nauczycielskiej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych sprawdzi uprawnienia do emerytury na dzień 31 grudnia 2008 r. Wyda decyzję odmawiającą prawa do emerytury (brak rozwiązania stosunku pracy) ale stwierdzi, czy na 31 grudnia 2008r.zostały spełnione wszystkie warunki, a jedynym powodem odmowy emerytury jest brak rozwiązania stosunku pracy.

Ustalenie prawa do emerytury i wypłata tego świadczenia.
Emeryturę na podstawie art.88 Karty Nauczyciela przyznaje się od następnego dnia po rozwiązaniu stosunku pracy.

Nauczyciel rozwiązał umowę o pracę np. 29 sierpnia , emeryturę otrzyma od 30 sierpnia tj. od następnego dnia po rozwiązaniu stosunku pracy.

Emerytura ulega zawieszeniu lub zmniejszeniu w przypadku osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

Zasad tych nie stosuje się do emerytów, którzy osiągnęli powszechny wiek emerytalny.

O czym należy powiadomić ZUS.

Ustawa emerytalna nakłada na emerytów i rencistów oraz płatników składek obowiązek zawiadomienia organu rentowego o podjęciu dodatkowej pracy zarobkowej i o wysokości osiąganego z tego tytułu przychodu.

Osoby po raz pierwszy ubiegające się o emeryturę informację taką umieszczają we wniosku o świadczenie.

O czym należy powiadomić ZUS.

Natomiast osoby podejmujące dodatkową pracę zarobkową, a już uprawnione do świadczeń, zobowiązane są do przestania Oddziałowi ZUS stosownej informacji.

Można tego dokonać na formularzu ZUS EROP lub też w inny sposób. Istotne jest, aby z zawiadomienia tego wynikało, od kiedy została podjęta dodatkowa praca zarobkowa i jaka jest wysokość przychodu.

ZAWIESZENIE PRAWA DO ŚWIADCZEŃ LUB ZMNIEJSZENIE ICH WYSOKOŚCI W CIĄGU ROKU

Jeżeli z zawiadomienia o wysokości przychodu, jaki zamierza osiągać emeryt wynika, że przychód ten będzie osiągany w kwocie :

nie przekraczającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, czyli

- **od 1 września 2022r. kwota ta wynosi 4309,40 zł brutto**

Oddział ZUS wypłaca świadczenie w pełnej przysługującej wysokości,

Jeżeli zarobki są w przedziale od 4309,40 do 8003,20 zł brutto

Oddział ZUS wyda decyzję o zmniejszeniu wysokości emerytury o kwotę przekroczenia , ale nie więcej niż o maksymalną kwotę zmniejszenia ustaloną dla emerytur- od 01.03.2022r.- 691,94 zł

ZAWIESZENIE PRAWA DO ŚWIADCZEŃ LUB ZMNIEJSZENIE ICH WYSOKOŚCI W CIĄGU ROKU

Zawieszenie prawa do emerytury następuje wówczas, gdy świadczeniobiorca przedłoży zawiadomienie o zamiarze osiągnięcia przychodu w wysokości przekraczającej 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

czyli od 1 września 2022 r. kwota ta wynosi 8003,20 zł brutto

Ponowne ustalanie wysokości emerytury .

Ponowne ustalenie wysokości emerytury , poprzez doliczenie nieuwzględnionych dotychczas w wymiarze świadczenia okresów składkowych , następuje na wniosek zgłoszony nie wcześniej niż po zakończeniu kwartału kalendarzowego, jeżeli emeryt pozostaje w ubezpieczeniu, chyba że w kwartale kalendarzowym ustało ubezpieczenie.

Począwszy od 1 stycznia 2022 roku wniosek może być złożony nie częściej niż tylko raz w roku kalendarzowym .

Ponowne ustalanie wysokości emerytury .

Wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, **a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.**

Od 1 stycznia 2022 r. nie będzie można przeliczać podstawy wymiaru od nowej kwoty bazowej.

Odwołanie od decyzji ZUS .

Od decyzji ZUS można się odwołać (za pośrednictwem oddziału ZUS) do sądu okręgowego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania zainteresowanego, w ciągu miesiąca od dnia doręczenia decyzji .

Odwołanie wnosi się na piśmie do oddziału ZUS, który wydał decyzję, albo ustnie do protokołu sporządzonego przez ten oddział. Postępowanie odwoławcze jest wolne od opłat.

Wycofanie wniosku .

Wniosek o emeryturę lub rentę może być wycofany, jednakże nie później niż do dnia uprawomocnienia się decyzji (decyzja staje się prawomocna w ciągu miesiąca od dnia doręczenia)

W razie wycofania wniosku postępowanie w sprawie świadczeń podlega umorzeniu.

Nauczycielskie świadczenia kompensacyjne

Podstawa prawna

Ustawa z 22 maja 2009r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych
Dz. U z 2022 roku poz. 301

Podstawa prawna.

1. **Ustawa z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U . z 2022 r. poz.301)**
2. **Ustawa z dnia 26 stycznia 1982r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2021r., poz. 1762)**
3. **Ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2022r., poz.504)**

Prawo do świadczenia kompensacyjnego

Nauczycielskie świadczenie kompensacyjne przysługuje nauczycielom ,wychowawcom i innym pracownikom pedagogicznym zatrudnionym w następujących jednostkach :

- **publicznych i niepublicznych przedszkolach**
- **szkołach publicznych oraz niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych**
- **publicznych i niepublicznych placówkach kształcenia ustawicznego**

Prawo do świadczenia kompensacyjnego.

- **młodzieżowych ośrodkach wychowawczych,**
- **młodzieżowych ośrodkach socjoterapii,**
- **specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych,**
- **specjalnych ośrodkach wychowawczych dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania,**

Prawo do świadczenia kompensacyjnego .

• ośrodkach rewalidacyjno- wychowawczych umożliwiających

- a) **dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim udział w zajęciach organizowanych zgodnie z odrębnymi przepisami, a także umożliwiających**
- b) **dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami sprzężonymi , z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna , realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego dziecka w wieku 6 lat w przedszkolu , w oddziale przedszkolnym zorganizowanym w szkole podstawowej lub w innej formie wychowania przedszkolnego , obowiązku szkolnego i obowiązku nauki**

Prawo do świadczenia kompensacyjnego .

- placówkach zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania.

Warunki przyznania świadczenia kompensacyjnego.

Świadczenie kompensacyjne przysługuje nauczycielom , którzy spełnili łącznie następujące warunki :

- osiągnęli wiek uprawniający do świadczenia kompensacyjnego
- udowodnili okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 30 lat w tym co najmniej 20 lat wykonywania pracy w jednostkach , o których mowa w art.2 pkt 1 w wymiarze co najmniej połowy obowiązkowego wymiaru zajęć
- rozwiązali stosunek pracy

Warunki przyznania świadczenia kompensacyjnego.

Należy podkreślić, że zarówno 30–letni okres składkowy i nieskładkowy, jak również co najmniej 20–letni okres pracy w placówkach, o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy w wymiarze co najmniej $\frac{1}{2}$ obowiązkowego wymiaru zajęć, musi być osiągnięty najpóźniej na dzień rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy zawartego z tą placówką.

Warunki przyznania świadczenia kompensacyjnego.

Przepis art. 2 pkt 1 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych ograniczył dostęp do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego - **poprzez wskazanie bezpośrednio placówek oświatowych, w których zatrudnienie uprawnia do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.**

Wiek niezbędny do nabycia prawa do świadczenia kompensacyjnego .

Do 31 grudnia 2014 r. - wiek, w którym nauczyciele mogli ubiegać się o świadczenie kompensacyjne, był jednakowy dla kobiet i dla mężczyzn i wynosił co najmniej 55 lat.

Wiek niezbędny do nabycia prawa do świadczenia kompensacyjnego .

Od 2015 r. ustawa przewiduje różnicowanie dla obu płci wieku uprawniającego do przyznania świadczenia kompensacyjnego.

Wiek ten, w zależności od roku, w którym zostanie osiągnięty, będzie wynosił:

- co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 56 lat dla mężczyzn - w przypadku osiągnięcia tego wieku w latach 2015-2016,**
- co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 57 lat dla mężczyzn - w przypadku osiągnięcia tego wieku w latach 2017-2018,**

Wiek niezbędny do nabycia prawa do świadczenia kompensacyjnego .

- **co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 58 lat dla mężczyzn - w przypadku osiągnięcia tego wieku w latach 2019-2020,**
- **co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 59 lat dla mężczyzn - w przypadku osiągnięcia tego wieku w latach 2021-2022,**
- **co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn - w przypadku osiągnięcia tego wieku w latach 2023-2024,**

Wiek niezbędny do nabycia prawa do świadczenia kompensacyjnego

- **co najmniej 56 lat dla kobiet i co najmniej 61 lat dla mężczyzn - w przypadku osiągnięcia tego wieku w latach 2025-2026,**
- **co najmniej 57 lat dla kobiet i co najmniej 62 lata dla mężczyzn - w przypadku osiągnięcia tego wieku w latach 2027-2028,**
- **co najmniej 58 lat dla kobiet i co najmniej 63 lata dla mężczyzn - w przypadku osiągnięcia tego wieku w latach 2029-2030,**

Wiek niezbędny do nabycia prawa do świadczenia kompensacyjnego

- co najmniej 59 lat dla kobiet i co najmniej 64 lata dla mężczyzn - w przypadku osiągnięcia tego wieku w latach 2031-2032.

Należy podkreślić, że dla ustalenia wieku wymaganego do przyznania świadczenia kompensacyjnego **nie ma znaczenia data zgłoszenia wniosku o to świadczenie.**

Wiek niezbędny do nabycia prawa do świadczenia kompensacyjnego .

Nauczyciele, którzy do 31 grudnia 2032 roku nie ukończą wieku 59 lat dla kobiet i 64 lat dla mężczyzn, nie będą mogli nabyć prawa do świadczenia kompensacyjnego.

Uzyskają oni prawo do emerytury po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego.

Ustalanie 30 letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

Przy ustalaniu prawa do świadczenia uwzględnia się :

- okresy składkowe wymienione w art.6 ustawy emerytalnej oraz**
- okresy nieskładkowe wymienione w art.7 ustawy emerytalnej**

okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym 1/3 udowodnionych okresów składkowych.

Ustalanie 30 letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

Przykład .

Nauczycielka przepracowała w przedszkolu 25 lat oraz udowodniła 5 letni okres studiów wyższych. Według jej wiedzy posiadała uprawnienia do świadczenia kompensacyjnego .

W ciągu tych 25 lat pracy : 3 lata przebywała na urlopie wychowawczym i 1 rok na zwolnieniu lekarskim, zatem są to okresy nieskładkowe . Pozostaje 21 (25-4) lat okresów składkowych , okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym $\frac{1}{3}$ udowodnionych okresów składkowych czyli możemy zaliczyć tylko 7 lat nieskładkowych, co łącznie daje 28 lat.

Nauczycielka ta nie ma prawa do świadczenia kompensacyjnego.

Ustalanie 30 letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

Przy ustalaniu , czy został spełniony warunek udowodnienia 30 letniego okresu składkowego i nieskładkowego

nie uwzględnia się okresów pracy w gospodarstwie rolnym

odmiennie niż w przypadku emerytury bez względu na wiek

Ustalanie 30 letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

Okresy składkowe to głównie okresy opłacania składek na ubezpieczenia społeczne
np. okresy zatrudnienia , prowadzenia działalności gospodarczej,
pobierania zasiłków dla bezrobotnych ,

Natomiast **okresy nieskładkowe** to okresy braku aktywności zawodowej , za które nie zostały odprowadzone składki na ubezpieczenia społeczne np.

okresy pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy

okresy pobierania zasiłków chorobowych

okresy studiów wyższych

Ustalanie 30 letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

jak również przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy – z powodu opieki nad dzieckiem:

w wieku do lat 4 – w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie – bez względu na liczbę dzieci – do 6 lat,

na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje zasiłek pielęgnacyjny – dodatkowo w granicach do 3 lat na każde dziecko;

Ustalanie 20 letniego okresu pracy nauczycielskiej.

Warunkiem nabycia prawa do świadczenia kompensacyjnego jest również posiadanie co najmniej 20 –letniego okresu pracy nauczycielskiej wykonywanej w placówkach wymienionych w art.2 pkt1 ustawy , w wymiarze co najmniej $\frac{1}{2}$ obowiązującego wymiaru zajęć .

Ustalanie 20 letniego okresu pracy nauczycielskiej.

Ustalając 20 letni okres pracy nauczycielskiej w jednostkach wymienionych w ustawie uprawniający do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego

nie uwzględnia się przypadających na przestrzeni życia :

- **urlopu dla poratowania zdrowia,**
- **urlopu szkoleniowego ,**
- **przebywania na urlopie na dalsze kształcenie się,**
- **pozostawania w stanie nieczynnym,**
- **urlopu wychowawczego**
- **służby wojskowej**
- **urlopu bezpłatnego**

Ustalanie 20 letniego okresu pracy nauczycielskiej.

- **niezdolności do pracy, za które zostało wypłacone nauczycielowi wynagrodzenie , zasiłek chorobowy , świadczenie rehabilitacyjne**
- **za które nauczyciel otrzymał zasiłek opiekuńczy lub macierzyński**
- **niewykonywania pracy, za które nauczycielowi wypłacono – na podstawie ustawy - Karta Nauczyciela – wynagrodzenie za czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy, np. z powodu choroby, a w odniesieniu do wynagrodzenia wypłaconego nauczycielowi w czasie urlopu macierzyńskiego – za okres od dnia 15 listopada 1991 r. do dnia 31 lipca 1992r.**

Ustalanie 20 letniego okresu pracy nauczycielskiej.

Przy ustalaniu 20 letniego okresu wykonywania pracy nauczycielskiej uprawniającego do świadczenia kompensacyjnego nie uwzględnia się okresów bezczynności zawodowej bez względu na to , czy okresy te przypadają przed dniem 15 listopada 1991 r. , czy po 14 listopada 1991r.

Dlatego konieczna jest zaświadczenie potwierdzające wykaz zasiłków chorobowych , opiekuńczych, macierzyńskich przed 15.11.1991r. W przypadku braku takiej dokumentacji(likwidacja kart zasiłkowych) można przedłożyć legitymację ubezpieczeniową.

Nauczycielskie świadczenia kompensacyjne – rozwiązanie stosunku pracy .

na wniosek nauczyciela,

na podstawie porozumienia stron, (wniosek o rozwiązanie stosunku pracy składa nauczyciel),

art. 20 ust. 1, 5c i 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela;

w art. 225 ust. 1, 6, 7 i 10 oraz art. 226 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe .

Nauczycielskie świadczenia kompensacyjne – rozwiązanie stosunku pracy .

Za rozwiązanie stosunku pracy na wniosek nauczyciela należy uznać również rozwiązanie stosunku pracy na podstawie porozumienia stron w trybie art.23 ust. 4 pkt 1 Karty nauczyciela, pod warunkiem jednak, że wniosek o rozwiązanie stosunku pracy złoży sam nauczyciel.

Okoliczność ta powinna być wykazana w świadectwie pracy.

Nauczycielskie świadczenia kompensacyjne- rozwiązanie stosunku pracy.

Rozwiązanie umowy o pracę z nauczycielem w związku z upływem okresu , na jaki została zawarta umowa - spełnia wymóg, sformułowany przez ustawodawcę w art.4 ust 1 pkt 3 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych– prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego przysługuje nauczycielom, którzy rozwiązywali stosunek pracy.

Nauczycielskie świadczenia kompensacyjne- rozwiązanie stosunku pracy.

Nauczyciel, który zamierza ubiegać się o przyznanie świadczenia kompensacyjnego, a pozostaje w kilku stosunkach pracy, aby nabyć prawo do tego świadczenia, musi rozwiązać wszystkie stosunki pracy, bez względu na ich charakter i wymiar czasu pracy.

Prawo do świadczenia kompensacyjnego.

Prawo do świadczenia kompensacyjnego powstaje z dniem spełnienia ostatniego z warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

Jeśli nauczyciel spełnił wszystkie wymagane warunki, a pozostaje jeszcze w stosunku pracy, prawo do świadczenia kompensacyjnego może nabyć od następnego dnia po ustaniu tego zatrudnienia.

Prawo do świadczenia kompensacyjnego.

W sytuacji ,gdy wniosek o świadczenie kompensacyjne jest zgłoszony w miesiącach następujących po miesiącu spełnienia ostatniego z warunków wymaganych do nabycia prawa do świadczenia, prawo do świadczenia kompensacyjnego powstaje nie wcześniej niż od pierwszego dnia miesiąca , w którym zgłoszono wniosek.

Prawo do świadczenia kompensacyjnego.

W przypadku, gdy osoba, ubiegająca się o świadczenie kompensacyjne, w dacie spełnienia ostatniego z warunków pobiera zasiłek chorobowy lub świadczenie rehabilitacyjne, prawo do wnioskowanego świadczenia może nabyć dopiero od dnia zaprzestania pobierania zasiłku lub świadczenia.

Prawo do świadczenia kompensacyjnego.

Prawo do świadczenia kompensacyjnego przysługuje osobie, która po rozwiązaniu stosunku pracy , a przed przejściem na świadczenie nie wykonuje żadnej pracy ani też nie prowadzi żadnej pozarolniczej działalności .

Problem pojawia wtedy , gdy np. rozwiązanie umowy o pracę nastąpiło np. 31.08.2020r.(np. likwidacja szkoły) ,a wiek uprawniający do nauczycielskiego świadczenia- nauczyciel osiągnie dopiero w listopadzie 2022 r. albo jeszcze później .

Prawo do świadczenia kompensacyjnego.

Przykład.

Nauczycielka urodzona 28 października 1967 r. rozwiązała stosunku pracy w szkole podstawowej 31 sierpnia 2021r. Legitymuje się 30- letnim okresem składkowym i nieskładkowym , w tym 20-letnim okresem pracy nauczycielskiej . Wymagany do przyznania świadczenia kompensacyjnego wiek 55 lat osiągnie 28 października 2022 roku . Nauczycielka ta po ustaniu zatrudnienia pobiera zasiłek chorobowy , świadczenie rehabilitacyjne.

Nabędzie prawo do świadczenia kompensacyjnego od 28 października 2022 roku.

Prawo do świadczenia kompensacyjnego.

Warunkiem niezbędnym do uzyskania świadczenia kompensacyjnego jest, aby po rozwiązaniu stosunku pracy nauczyciel nie wykonywał żadnej pracy zarobkowej. **Ostatnim zatrudnieniem przed dniem zgłoszenia wniosku o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne musi być praca w charakterze nauczyciela.**

Pobieranie zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego, renty z tytułu niezdolności do pracy **nie stanowi przeszkody do przyznania nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.**

Prawo do świadczenia kompensacyjnego.

Przykład .

Nauczycielka urodzona 16 grudnia 1967 r. rozwiązała stosunek pracy w szkole 31 sierpnia 2020r. Legitymuje się 30- letnim okresem składkowym i nieskładkowym , w tym 20-letnim okresem pracy nauczycielskiej . Wymagany do przyznania świadczenia kompensacyjnego wiek 55 lat osiągnie 16 grudnia 2022 roku . Kobieta ta po ustaniu zatrudnienia pracuje na podstawie umowy o dzieło. Nabędzie prawo do świadczenia kompensacyjnego od 16 grudnia 2022 roku.

Prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego przysługuje osobie, która po rozwiązaniu stosunku pracy, a przed przejściem na świadczenie nie wykonuje żadnej pracy, ani też nie prowadzi żadnej pozarolniczej działalności. Wykonywanie - po ustaniu pracy nauczycielskiej - umowy o dzieło, która nie rodzi obowiązku ubezpieczeń społecznych, nie stanowi przeszkody w ustaleniu prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

Zbieg prawa do świadczenia kompensacyjnego z innym świadczeniem.

W razie zbiegu prawa do świadczenia kompensacyjnego z prawem do renty , uposażenia w stanie spoczynku, zasiłku przedemerytalnego, Świadczenia przedemerytalnego lub innego świadczenia o charakterze rentowym , ustalonym na podstawie odrębnych przepisów, przysługuje tylko jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez uprawnionego.

Okres do kiedy przysługuje nauczycielskie świadczenia kompensacyjne .

Prawo do świadczenia kompensacyjnego ma charakter okresowy i – co do zasady –

- **ustaje z dniem poprzedzającym osiągnięcie powszechnego wieku emerytalnego.**

W przypadku, gdy osoba uprawniona - jeszcze przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego –

- **nabędzie prawo do emerytury na podstawie odrębnych przepisów, ustalonej decyzją organu rentowego lub innego organu emerytalno-rentowego określonego w odrębnych przepisach (np. do wcześniejszej emerytury),**
- **w razie śmierci uprawnionego**

Wysokość świadczenia kompensacyjnego.

Świadczenie kompensacyjne obliczane jest poprzez podzielenie podstawy obliczenia emerytury, ustalonej zgodnie z art. 25 ustawy emerytalnej, **przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 60 lat**, przyjęte według tablicy średniego dalszego trwania życia obowiązującej w dniu zgłoszenia wniosku o przyznanie tego świadczenia.

Średnie dalsze trwanie życia wynosi :

1 kwietnia 2021 roku 247,7 miesiąca

1 kwietnia 2022 roku 238,9 miesiąca

Wysokość świadczenia kompensacyjnego.

Na podstawie obliczenia emerytury, ustalonej zgodnie z art. 25 ustawy emerytalnej, dla celów ustalenia wysokości świadczenia kompensacyjnego, składa się:

- kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem ich waloryzacji, zewidencjonowanych na indywidualnym koncie ubezpieczonego w ZUS do końca miesiąca, poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata świadczenia kompensacyjnego oraz**
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego**

Wysokość świadczenia kompensacyjnego.

Jeżeli ubezpieczony jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury dla celów ustalenia wysokości świadczenia kompensacyjnego, składki na ubezpieczenie emerytalne, zewidencjonowane na jego koncie w ZUS, zwiększa się przez pomnożenie wskaźnikiem korygującym $19,52/12,22$.

Wysokość świadczenia kompensacyjnego.

Świadczenie kompensacyjne nie może być niższe od kwoty najniższej emerytury.

Świadczenie kompensacyjne podlega waloryzacji na zasadach i w terminach przewidzianych dla waloryzacji świadczeń emerytalno- rentowych

Nauczycielskie świadczenia kompensacyjne, a rekompensata .

Osobie , która ma ustalone prawo do świadczenia kompensacyjnego **nie przysługuje prawo do rekompensaty** ,o której mowa w ustawie o emeryturach pomostowych

Ponowne przeliczenie świadczenia.

Nie ustala się ponownie wysokości nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego w związku z podleganiem ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym po przyznaniu prawa do świadczenia .

Zawieszenie prawa do świadczenia kompensacyjnego.

Prawo do świadczenia kompensacyjnego ulega zawieszeniu bez względu na wysokość uzyskiwanego przychodu – w razie podjęcia przez osobę uprawnioną pracy (nie tylko w charakterze nauczyciela) w jednostkach wymienionych w art. 1 ustawy Karta Nauczyciela .

Zawieszenie prawa do świadczenia kompensacyjnego.

Powyższy przepis nie ma zastosowania do osób, które wykonują określoną pracę w ramach pozarolniczej działalności, umowy zlecenia i nie pozostają w stosunku pracy ze wskazanymi jednostkami.

Należy zatem przyjąć, że jedynie podjęcie pracy w ramach umowy o pracę w jednostkach wymienionych w art.1 Karty Nauczyciela powoduje zawieszenie prawa do świadczenia kompensacyjnego.

Zawieszenie prawa do świadczenia kompensacyjnego.

Przykład.

Nauczycielka pobierająca świadczenie kompensacyjne zawarła **umowę zlecenia** z okręgową komisją egzaminacyjną. Obawia się, czy to zatrudnienie spowoduje zawieszenie wypłaty świadczenia.

Fakt podjęcia zatrudnienia na podstawie innych umów niż umowa o pracę – nie ma wpływu na zawieszenie nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

Zawieszenie prawa do świadczenia kompensacyjnego.

Zgodnie z art. 58 ustawy z 12 marca 2022 roku o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U z 2022r.poz.583) wprowadzono przepis :

Od dnia 24 lutego 2022 r. przepisu art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 301) nie stosuje się w razie podjęcia przez uprawnionego pracy w jednostkach, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, na stanowisku:

- 1) pomocy nauczyciela, o którym mowa w art. 165 ust. 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe;
- 2) nauczyciela, jeżeli w szkole utworzono dodatkowy oddział w celu zapewnienia kształcenia, wychowania i opieki dzieciom i uczniom będącym obywatelami Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1.

Nauczycielskie świadczenia kompensacyjne - przychód.

**Prawo do świadczenia kompensacyjnego ulega zawieszeniu lub zmniejszeniu na zasadach przewidzianych dla emerytur i rent .
Oznacza to , że świadczenie kompensacyjne może być wypłacane w pełnej wysokości, jeśli przychód osoby uprawnionej nie przekracza 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia czyli**

od 1.09.2022r. 4309,40 zł brutto

W przypadku osiągnięcia zarobków w przedziale od 4309,40 do 8003,20 zł brutto- świadczenie podlega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, ale nie więcej niż o maksymalną kwotę zmniejszenia ustaloną dla emerytur- od 01.03.2022r.- 691,94 zł

Nauczycielskie świadczenia kompensacyjne - przychód.

Jeżeli uprawniony osiąga przychód przekraczający 130 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia – świadczenie ulega zawieszeniu.

od 1.09.2022 jest to przychód 8003,20 zł brutto

Nauczycielskie świadczenia kompensacyjne .

W razie śmierci osoby pobierającej nauczycielskie świadczenie kompensacyjne uprawnionym członkom rodziny przysługuje :

Niezrealizowane świadczenie

Zasiłek pogrzebowy

Renta rodzinna

Postępowanie w sprawie świadczenia kompensacyjnego.

Postępowanie w sprawie nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego wszczyna się na wniosek osoby ubiegającej się o to świadczenie, zgłoszony bezpośrednio w organie rentowym lub za pośrednictwem płatnika składek - niezbędna dokumentacja:

- wniosek o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne(druk ENSK)**
- kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych – (druk ERP-6)**
- dokumenty potwierdzające okresy składkowe i nieskładkowe,**
- w przypadku, gdy nie został ustalony kapitał początkowy dokumenty potwierdzające wysokość osiąganego wynagrodzenia (zaświadczenia o wynagrodzeniu) przed 01.01.1999r.**

EMERYTURA POMOSTAWA

i

REKOMPENSATA

Podstawa prawna .

Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz . U. z 2022 poz. 1340 ze zm.)

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998r.o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2022r.poz.504 ze zm.)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U . Nr 8 poz.43 z póź. zm)

Emerytura pomostowa

Emerytura pomostowa przysługuje osobom, które wykonywały prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Pracownikami wykonującymi prace o szczególnym charakterze są pracownicy, którzy w pełnym wymiarze czasu pracy są zatrudnieni przy pracach o szczególnym charakterze wymienionych w załączniku nr 2 do ustawy.

Emerytura pomostowa

Punkt 21 załącznika nr 2 do ustawy

Wykaz prac o szczególnym charakterze :

Prace nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, ośrodkach szkolno-wychowawczych, schroniskach dla nieletnich oraz zakładach poprawczych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Emerytura pomostowa

Prawo do emerytury przysługuje pracownikowi urodzonemu po 31 grudnia 1948 r.

Pracownik ten będzie mógł przejść na emeryturę pomostową po osiągnięciu wieku co najmniej

55 lat przez kobietę i co najmniej 60 lat przez mężczyznę, jeżeli spełni łącznie następujące warunki:

Emerytura pomostowa

- 1) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wynoszący co najmniej 15 lat,
- 2) ma okres składkowy i nieskładkowy (uwzględniony w wymiarze nie większym niż $\frac{1}{3}$ udowodnionego okresu składkowego), wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn,

Emerytura pomostowa

3) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał (co najmniej przez 1 dzień) prace:
w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a więc ustalone na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 stycznia 2009 r. - nawet jeżeli praca taka nie została wymieniona w nowych wykazach prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze albo w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wymienione w nowych wykazach prac.

Emerytura pomostowa

4) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał (co najmniej przez 1 dzień) prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wymienione w nowych wykazach prac, obowiązujących od 1 stycznia 2009 r.,

Emerytura pomostowa

Przy ustalaniu, czy został spełniony warunek co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uwzględnia się zarówno okresy, w których były wykonywane prace ustalone na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 stycznia 2009 r., jak też okresy, w których wykonywane były prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wymienione w nowych wykazach prac. Okresy te podlegają sumowaniu.

Emerytura pomostowa

Emerytura pomostowa stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury, ustalonej w taki sposób, w jaki ustalana jest podstawa obliczenia emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 60 lat, ustalone według obowiązujących w dniu zgłoszenia wniosku o przyznanie emerytury pomostowej - tablic średniego trwania życia, służących do obliczenia emerytury z FUS.

Emerytura pomostowa

Podstawę obliczenia emerytury pomostowej stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem ich waloryzacji, zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca, poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego.

Emerytura pomostowa

Jeżeli ubezpieczony jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury, składki na ubezpieczenie emerytalne, zewidencjonowane na jego koncie w Zakładzie, zwiększa się przez pomnożenie wskaźnikiem korygującym $19,52/12,22$, stanowiącym stosunek pełnej wysokości składki na ubezpieczenie emerytalne do wysokości zewidencjonowanej na koncie ubezpieczonego w Zakładzie .

Emerytura pomostowa

Jeżeli po dniu, od którego przyznano emeryturę pomostową, uprawniony podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, wysokość emerytury pomostowej ulega ponownemu ustaleniu na zasadach przyjętych dla emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Emerytura pomostowa

Prawo do emerytury pomostowej ulega zawieszeniu lub wysokość emerytury pomostowej ulega zmniejszeniu z powodu osiągnięcia przychodów z tytułu prowadzenia działalności objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. W tym zakresie stosuje się odpowiednio zasady przewidziane dla emerytur i rent.

Emerytura pomostowa

Prawo do emerytury pomostowej ulega natomiast zawieszeniu - bez względu na wysokość uzyskiwanego przychodu –

w razie podjęcia przez osobę, mającą ustalone prawo do tej emerytury, pracy w szczególnych warunkach, lub o szczególnym charakterze, wymienionej w nowym wykazie prac.

Emerytura pomostowa

Przy ustalaniu 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze nie uwzględnia takich samych okresów jak w przypadku ustalania emerytury bez względu na wiek .

Emerytura pomostowa

Przy ustalaniu wymaganych 20 lub 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych **nie uwzględnia okresów pracy w gospodarstwie rolnym** .

Emerytura pomostowa

Prawo do emerytury pomostowej powstaje od dnia spełnienia wszystkich wymaganych warunków , zaprzestania pobierania zasiłków chorobowych lub świadczenia rehabilitacyjnego .

Prawo do emerytury pomostowej podobnie jak do świadczenia kompensacyjnego przysługuje do dnia poprzedzającego dzień nabycia prawa do emerytury z FUS lub innego organu rentowego , poprzedzającego osiągnięcie powszechnego wieku emerytalnego lub zgonu .

REKOMPENSATA

Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych wprowadziła rekompensaty dla osób, które pracowały przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, ale nie nabyły z tego tytułu prawa do wcześniejszej emerytury.

REKOMPENSATA

Rekompensata nie jest samoistnym świadczeniem pieniężnym. Stanowi ona dodatek do kapitału początkowego i łącznie z tym kapitałem podlega waloryzacji, a w efekcie powiększy podstawę obliczenia emerytury. Wysokość rekompensaty będzie wykazana w decyzji ustalającej wysokość emerytury.

REKOMPENSATA

Prawo do uzyskania rekompensaty mają osoby urodzone po 31.12.1948 r., które przed 1 stycznia 2009 r. wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów obowiązujących do 31 grudnia 2008 r. (art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS).

REKOMPENSATA

Przy ustalaniu 15- letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą zostać uwzględnione jedynie **okresy, w których praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.**

Przy ustaleniu 15 letniego okresu pracy nauczycielskiej niezbędnego do przyznania rekompensaty nie uwzględnia się przypadających na przestrzeni całego okresu ubezpieczenia :

- urlopów bezpłatnych
- urlopów wychowawczych
- okresów służby wojskowej

oraz przypadających po 14.11.1991r.

- zasiłków chorobowych, opiekuńczych, macierzyńskich, świadczeń rehabilitacyjnych
- urlopów dla poratowania zdrowia
- urlopów szkoleniowych
- urlopów na dalsze kształcenie się
- stanów nieczynnych

REKOMPENSATA

Rekompensata nie przysługuje osobie, która ma ustalone prawo do :

emerytury pomostowej

Nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego

Emerytury z art.88 Karty Nauczyciela

Emerytury z art.184 ustawy emerytalnej

REKOMPENSATA

Wysokość rekompensaty zależy m.innymi od :

- **ilości okresów składkowych i nieskładkowych udowodnionych do przed stycznia 2009 roku**
- **czasu , przez jaki była wykonywana praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze , przed 1 stycznia 2009 roku**
- **obniżonego wieku emerytalnego określonego dla danego rodzaju pracy**
- **wieku , który został osiągnięty 31 grudnia 2008 roku**

Emerytura
po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego.

Emerytura po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego.

Nowa emerytura przysługuje wszystkim ubezpieczonym, którzy urodzili się po 31 grudnia 1948 r. i osiągnęli powszechny wiek emerytalny od 1 października 2017r. wynosi 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn

Emerytura po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego.

Prawo do nowej emerytury zależy więc wyłącznie od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Natomiast okres pozostawania w ubezpieczeniu, a więc zarówno długość tego okresu (rok czy 20 lat), jak i tytuł ubezpieczenia (zatrudnienie czy prowadzenie pozarolniczej działalności) nie ma znaczenia przy ustalaniu prawa do tej emerytury.

Konieczne jest jednak udowodnienie jakiegokolwiek okresu ubezpieczenia.

Emerytura po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego.

Nowa emerytura to równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi, w którym ubezpieczony przechodzi na emeryturę .

Podstawą do obliczenia emerytury jest kwota:

zwaloryzowanych składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na indywidualnym koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz kapitału początkowego

Od 1 kwietnia 2022 dalsze trwanie życia dla osoby w wieku 60 lat wynosi 238,9 miesiąca (od 1.4.2021 było 247,7)

dla osoby w wieku 65 lat wynosi 196,2 miesiące (od 1.4.2021 było 204,3)

Emerytura po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego.

Jeżeli ubezpieczony pobrał wcześniejszą emeryturę podstawę obliczenia nowej emerytury pomniejsza się o sumę kwot pobranych emerytur wcześniejszych – w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Podstawę obliczenia nowej emerytury pomniejsza się również o kwoty pobranych emerytur częściowych .

Emerytura po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego.

Kwota najniższej emerytury będzie przysługiwała osobom , które udowodnią : mężczyzna co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych , a kobieta 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

**Kwota najniższej emerytury od 1 marca 2022 roku wynosi :
1338,44 zł brutto**

Emerytura po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego.

Kwota najniższej emerytury będzie przysługiwała osobom , które udowodnią : mężczyzna co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych , a kobieta 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Emerytura po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego.

Każda osoba która osiągnęła wiek emerytalny 60 lat kobieta , 65 lat mężczyzna i dalej pozostaje w stosunku pracy może zgłosić wniosek o przyznanie emerytury .

Organ rentowy wyda decyzję o przyznaniu emerytury , obliczając jej wysokość , ale wypłata emerytury zostanie zawieszona do czasu rozwiązania stosunku pracy.

Emerytura po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego.

Wypłata emerytury podlega zawieszeniu, gdyż kontynuuje Pani zatrudnienie. W celu podjęcia wypłaty emerytury należy przedłożyć w oddziale ZUS świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury oraz wnioski o podjęcie wypłaty emerytury.

Z uwagi na to, że zgodnie z art. 25 ustawy emerytalnej podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, wysokość emerytury zostanie ustalona w ostatecznej kwocie z chwilą podjęcia wypłaty emerytury, tj. po rozwiązaniu stosunku pracy i zgłoszeniu wniosku o podjęcie wypłaty emerytury. Średnie dalsze trwanie życia zostanie ustalone na dzień zgłoszenia wniosku o podjęcie wypłaty emerytury.

W załączeniu legitymacja emeryta.

Przeliczenie emerytury

Wysokość nowej emerytury zostaje ponownie ustalona, jeżeli emeryt podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym po przyznaniu świadczenia.

Dziękuję za uwagę